

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kielellisesti vastuullinen pedagogiikka

Jenni Alisaari

28.-29.9.2023 Monikielisyyden tukeminen-syysseminaari

Kielellisesti vastuullinen pedagogiikka

Lucas & Villegas, 2011; Alisaari & Heikkola, 2020

ASENTEET	TIEDOT JA TAIDOT
Sosiolingvistinen tietoisuus	Tuntemus kielenoppijoiden kielellisistä taustoista, kokemuksista ja kyvyistä
Kielellisen moninaisuuden arvostaminen	Käytettävän kielen aiheuttamien haasteiden tunnistaminen
Taipumus kielenoppijoiden asioiden edistämiseen	Tieto kielen oppimisen periaatteista ja tämän tiedon soveltaminen
	Menetelmät kielenoppijoiden oppimisen edistämiseksi

Sosiolingvistinen tietoisuus

Identiteetti & kieli

- Kielen keskeinen rooli
- Kielelliset ihmisoikeudet

Skuttnabb-Kangas, 2017

Kielikäytännöt & identiteetti

- Valtasuhteet sosiaalisissa konteksteissa (Tseng, 2020)
- Mikä kieli on hyväksytty, kuka saa määrittää (May, 2017)
- Perheiden keskeinen rooli (ympäristön paineet) (Cho et al., 1997)
- Toimijuuden toteuttaminen -> kielivalinnat, kielellinen auktoriteetti, kielellisen identiteetin elinvoimaisuus (Moustaoui Srhir, 2020)

Kieli sosiaalisena käytänteenä

- Ihmissuhteiden muodostuminen
- Symboliset valtasuhteet
- Kuuluvuuden tunne
- Arvostus & kunnioitus

Kielellisen moninaisuuden arvostaminen

Identiteetin & äidinkielen tukemisen merkitys

- Hyvinvointi (perhe & yksilö)
- Oppiminen
- Yhteiskuntaan kiinnittyminen
- Sosiaalisten verkostojen merkitys – sosiaalinen pääoma
- Työllistyminen

Alba, 2015; Agirdag & Vanlaar, 2018; Berry, 1976; Berry et al., 2006; Cummins, 2022; Eunjung Relyea & Amendum, 2019; Feliciano, 2001; Ganuza & Hedman, 2018; Goldenberg, 2008; Nguyen & Benet-Martínez, 2013; Ovando & Combs, 2011; Parameshwaran, 2014; Portes & Hao, 2002; 2004; Ramirez et al., 1991; Slavin & Cheung, 2005; Soehl, 2016; Tannenbaum, 2005

Rinnakkaiskieleily

- Kielet yhtä arvokkaita
- Joustava suhtautuminen kieliin
- Kielten käyttö rinnakkain, ei kilpailijoina
- Huom! Kielen kehittyminen vaatii aikaa ja tietoista panostusta

Chumak-Horbatsch et al., 2020; Cummins, 2022; Duarte, 2016 García & Hesson, 2015; García et al., 2016; Gorter & Cenoz, 2022; Lehtonen, 2015

Asenteet

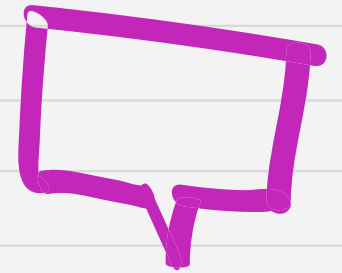
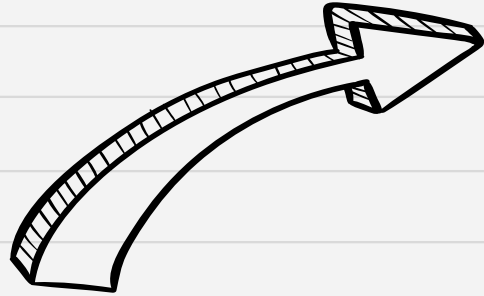
- Vanhemmillä ja lapsilla usein erilaiset asenteet (Curd-Christiansen, 2015) - konflikteja (Little, 2014; Tseng, 2020)
- Joustavat asenteet -> paremmat oppimistulokset (Dunabaitia 2022)
- Tiukat asenteet -> lasten kielteinen suhtautuminen kieleen (Wilson, 2020)
- Pelkoja & huolia
- Osin vanhentuneita käsityksiä
 - ~~Opot~~
 - Monikielinen ympäristö ei lisää oppimisvaikeuksia (Ellen Bialystok, 2016)
- Koulun asenteiden vaikutus kotien kielikäytänteisiin (Curd-Christiansen & Huang, 2020; Spolsky, 2012)
- Kieli oikeutena, resurssina vai ongelmana (Hult & Hornberger, 2016; Ruiz, 1984)

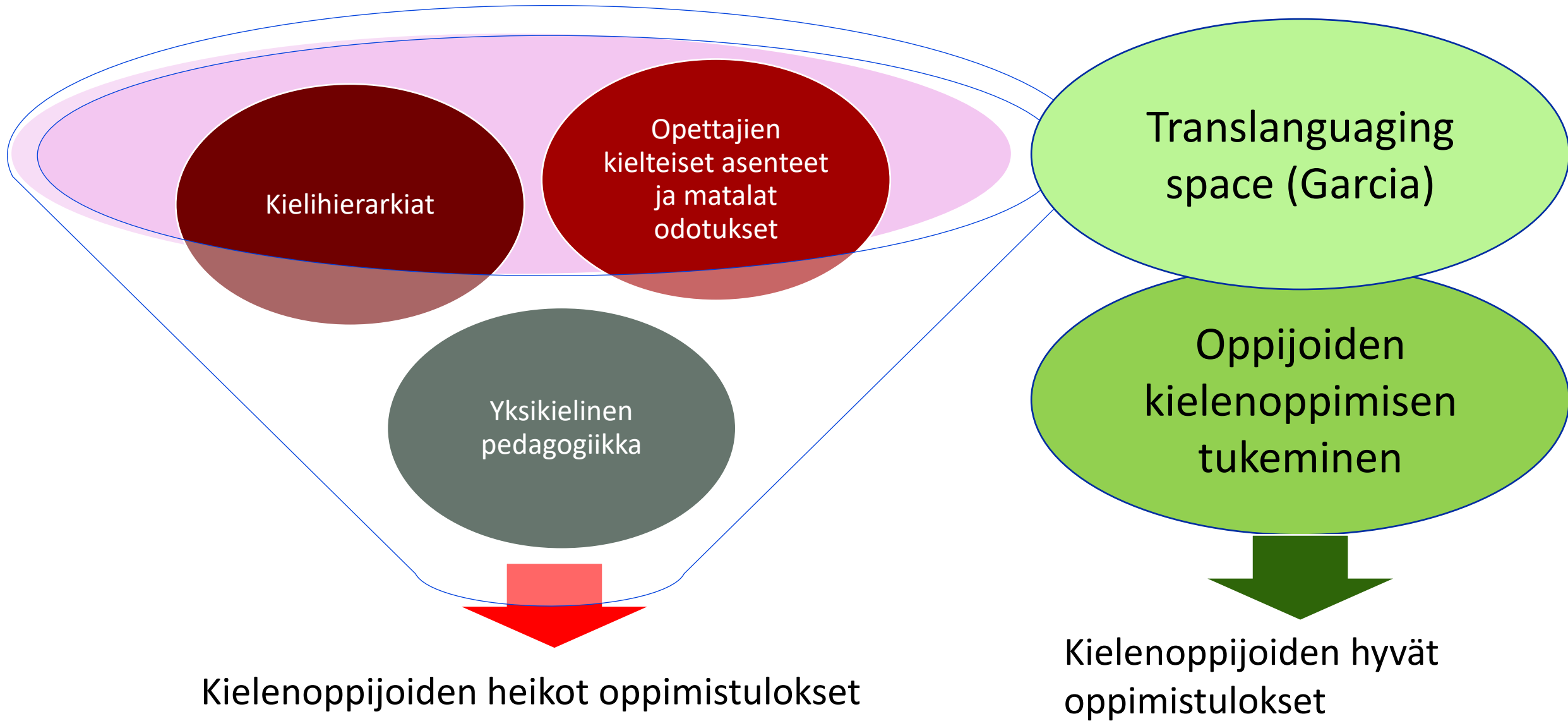
Sitoutuminen

- Kielen kehittyminen vaatii aikaa ja tietoista huomiota
- Optimaalisinta pienillä lapsilla: 60 % valveillaoloajasta (Smolander ym.)
- Kielen oppiminen dynaamista, dominoiva kieli vaihtelee (Rakkolainen-Sossa)

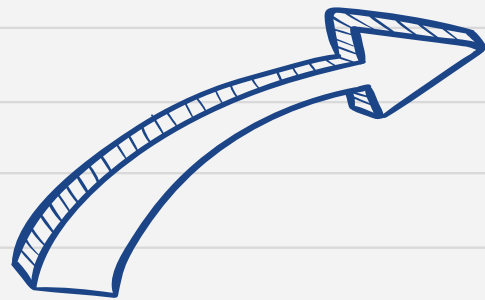

Oppimistulokset

Taipumus kielenoppijoiden asioiden edistämiseen

Positiiviset asenteet

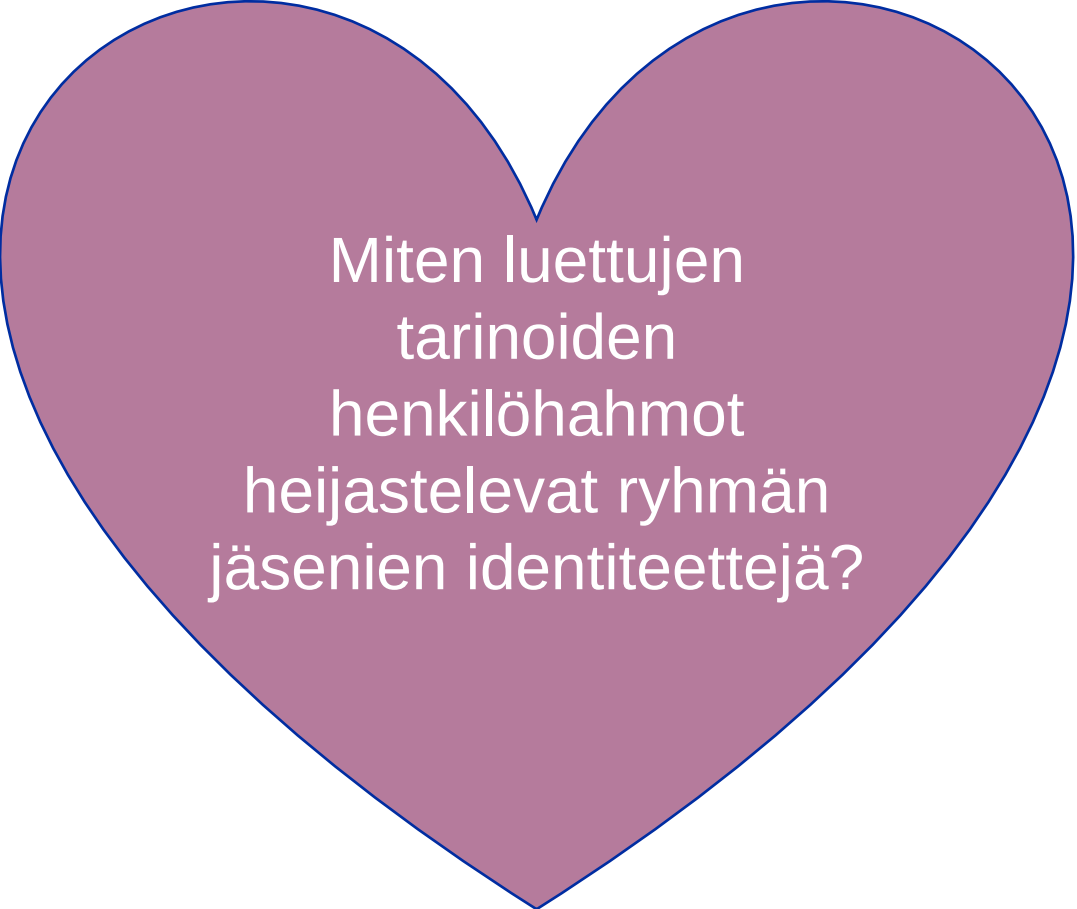
Kielellisesti vastuullinen toimintaympäristö

- Jokainen aikuinen on kielellinen malli
 - oman toiminnan tiedostaminen ja vastuu
- Kielet ovat oppimisen kohde ja väline
 - aikuinen auttaa ymmärtämään, tiedostamaan oppijoiden omaa kielellistä toimintaa

Tuntemus kielenoppijoiden kielellisistä taustoista, kokemuksista ja kyvyistä

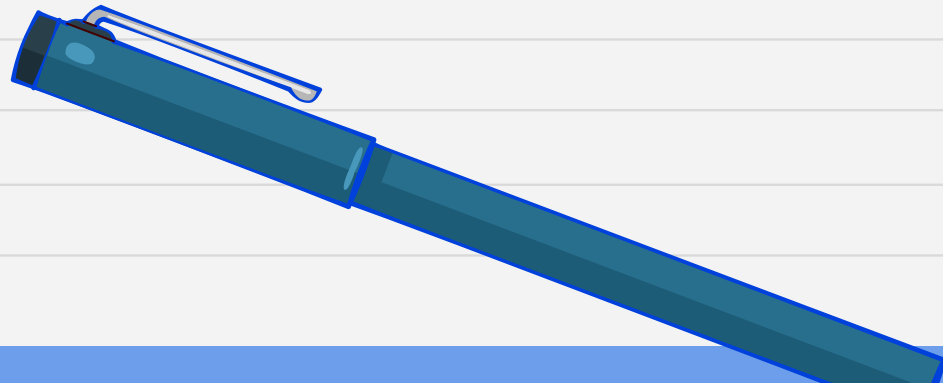
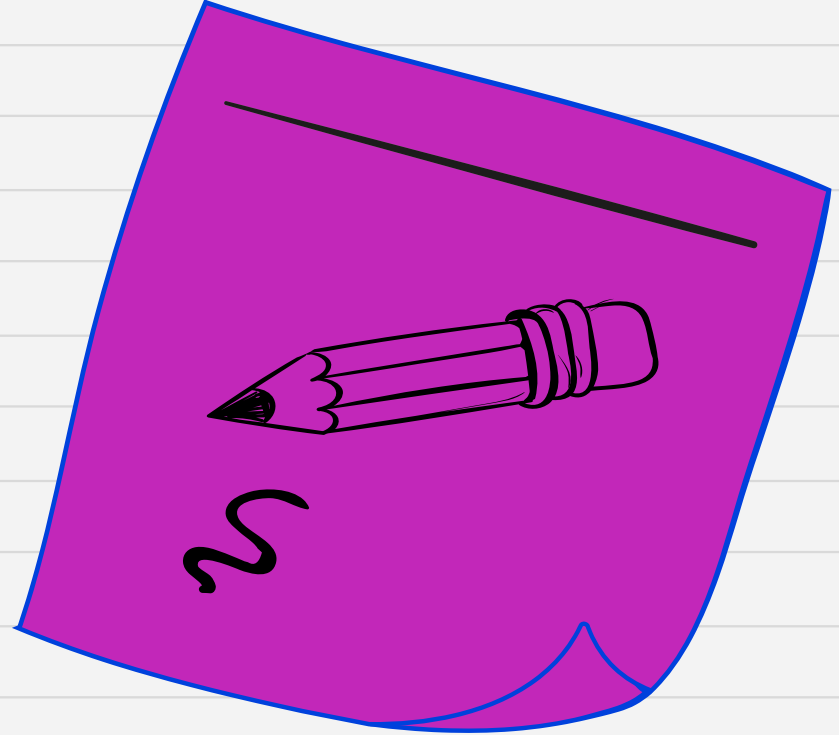
Kohtaaminen

- Saako jokainen olla oma itsensä?
- Arvostetaanko kaikenlaisia ihmisiä?

Miten luettujen
tarinoiden
henkilöhahmot
heijastelevat ryhmän
jäsenien identiteettejä?

»»»
**Mitä ja
miten
luetaan?**

monikieliset
kirjat

kirjat eri
kielillä

identiteettitekstit

monikielinen
kirjasto

lorut & laulut

suullinen
tarinaperinne

lukemishetkeen
osallistuminen

kulttuuriset
kontekstit

kuvat
ymmärtämisen
tukena

sanataide

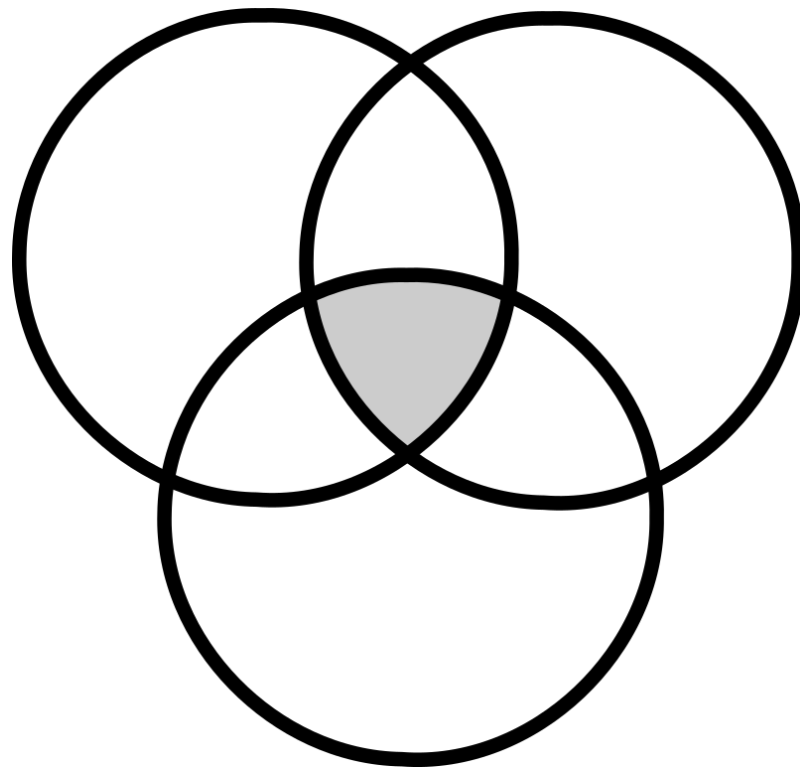
sisällön
ymmärtämistä
tukevat
apukysymykset

sanasto

äänikirjat

kirjavinkkaukset
laajalla
näkökulmalla

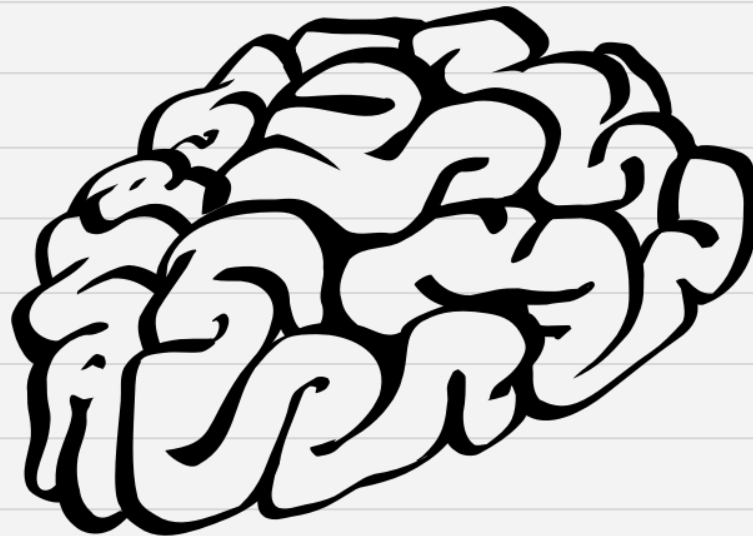
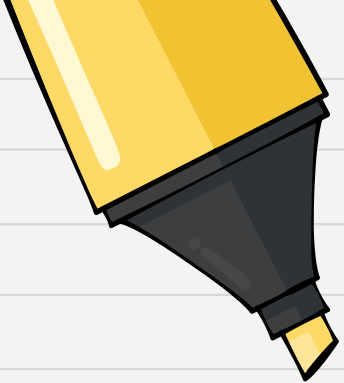
Iukupiirikeskustelut

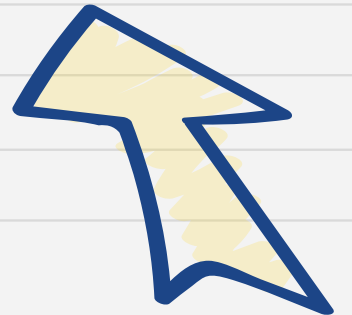
Käytettävän kielen aiheuttamien haasteiden tunnistaminen

Aamupalaverta ja paljon mattoja!

Identiteetti

ACCEPTED

Tieto kielen oppimisen periaatteista ja tämän tiedon soveltaminen

Tieto kielen oppimisen periaatteista (Lucas et al, 2008)

- Arkikieli eroaa opiskeluun tarvittavasta kielestä.
- Kielen pitää olla ymmärrettävää, mutta kieli, jota käytetään, pitää olla hieman nykyistä kielitaidon tasoa korkeammalla tasolla.
- Aktiivinen osallistuminen ja sosiaalinen vuorovaikutus keskeistä sekä arkikielen että opiskelukielitaidon kehittämisessä.
- Vahva oman äidinkielen taito tukee uuden kielen (ja kaiken muunkin) oppimista.
- Turvallinen oppimisympäristö takaa mahdollisimman alhaisen ahdistustason uudella kielellä toimittaessa.
- Kieleen pitää kiinnittää tietoista huomiota.

Käyttöpohjainen kielenoppimiskäsitys

- Oppiminen
 - mallien ja säännönmukaisuuksien hyödyntämistä
 - perustuu kielenkäyttötilanteisiin
 - tapahtuu lähikehityksen vyöhykkeellä
- Oppijan oma aktiivisuus tärkeää
- Tieto kielestä kasvaa vähitellen.
- Tiedon soveltaminen

Menetelmät kielenoppijoiden oppimisen edistämiseksi

Miten opetan? Mitä opetan?

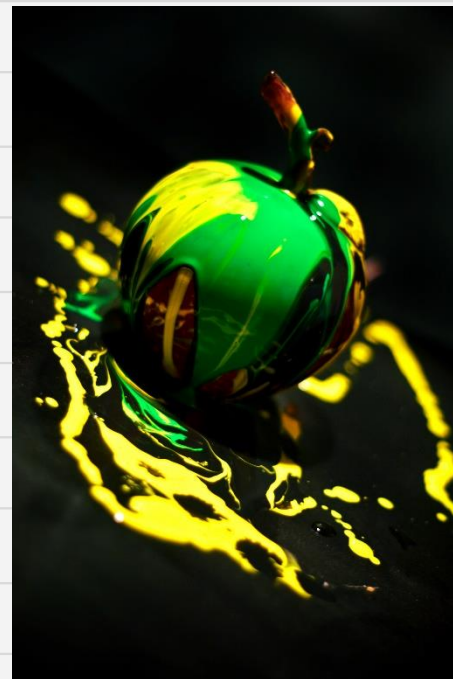
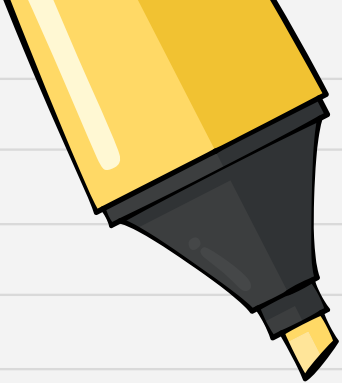
- liikkeelle lasten kielenkäyttötarpeiden **havainnoinnista**: mitä halutaan ja mitä pitää ilmaista?
- **tavoitteiden asettelu** havaintojen pohjalta
 - reseptiivisiä taitoja kehitetään ensin (**ei vaadita omaa tuottamista**)
 - Fraasioppiminen
 - Narratiivisuus tärkeää kaikille kielenkäyttäjille
- taitojen saavuttamisen **arviointi** -> uudet tavoitteet

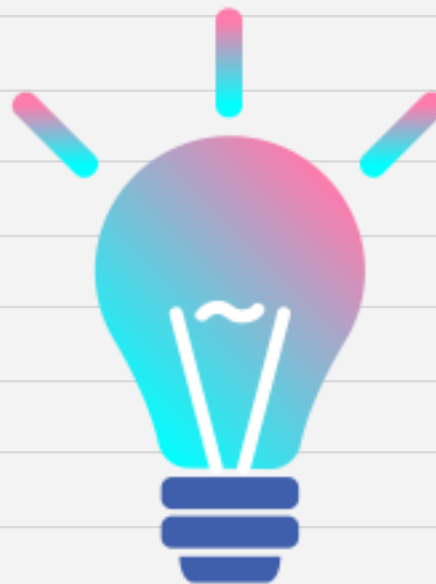
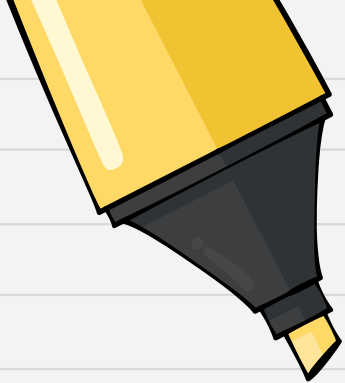
Ohjattu leikki

- Tärkeää: säännöt & kielellinen malli
- Aikuinen voi kielentää toimintaa (myös muuten arjessa tärkeää)
- Samalla havainnoidaan: missä vaiheessa lapsen suomen kieli on?

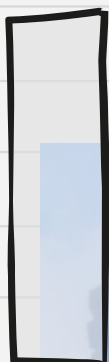
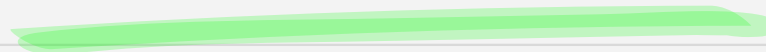
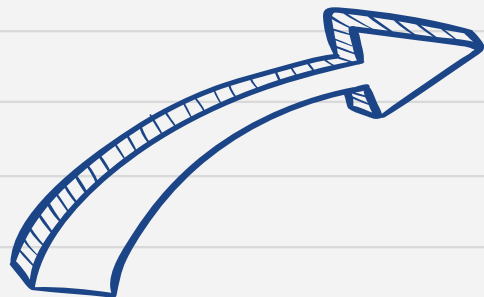

"Pärjääminen" ei tarkoita, etteikö kielen opetusta tarvittaisi.

Oppimistulokset

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

jenni.alisaari@finska.su.se

